

аналізу статей 364 та 365 ЦК України. Припускаючи, що законодавець мав на меті усунути можливе роздроблення фермерського землеволодіння спадкоємцями, незрозумілим залишається, чому не передбачено відповідної норми у випадку ліквідації, поділу чи банкрутства фермерського господарства.

Наступною підставою, яка надає можливість здійснювати примусове припинення прав на земельні ділянки та не передбачена чинним ЗК України, є примусове відчуження земельних ділянок, на яких розташовані об'єкти археології. Так, відповідно до ч. 5 ст. 17 Закону України «Про охорону культурної спадщини» землі, на яких розташовані пам'ятки археології, перебувають у державній власності або вилучаються (випувають) у державну власність в установленому законом порядку. Проте, по суті вказана норма так і залишилася декларативною, тому що законодавцем не було розроблено належного правового механізму здійснення такого примусового припинення. Відсутність подальшої реалізації в загальному та спеціальному законодавстві вказаної підстави створило негативний пласт судової практики та констатацію вищими судовими інстанціями неможливості примусового відчуження земельних ділянок на яких розташовані пам'ятки археології без розробки належного публічно-правового механізму.

ЗАВЕРЮХА М. М.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри аграрного, земельного та екологічного права

ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ЛІСОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Відповідальність за скоєння конкретного порушення лісового законодавства має наставати згідно з приписами адміністративного, цивільного, кримінального та іншого законодавства, а точніше відповідних кодексів України. Класифікація юридичної відповідальності за порушення лісового законодавства обумовлюється ступенем тяжкості конкретного правопорушення, галузевою належністю, колом осіб, які мають право застосовувати відповідальність. Значна кількість порушень лісового законодавства, перерахованих у ч. 2 ст. 105 Лісового кодексу України [1], тягнуть за собою застосування адміністративної відповідальності.

Як зазначає Н. В. Марфіна: «Під адміністративною відповідальністю за порушення норм лісового законодавства слід розуміти підінститут

адміністративної відповідальності, яка полягає у застосуванні з боку держави (органів лісового господарства та органів спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі екології та природних ресурсів України) адміністративних стягнень у вигляді штрафу до фізичних осіб та посадових осіб (спеціальних суб'єктів), які стали суб'єктами адміністративного правопорушення вчинивши умисно або з необережності діяння, які посягають на встановлений порядок охорони, захисту та використання лісів».

Адміністративне правопорушення у сфері лісового законодавства вчена розглядає як: «Протиправне діяння (дія або бездіяльність), що посягає на встановлений у державі порядок, яким врегульовано суспільні відносини у сфері використання, відтворення та охорони лісів і який завдає шкоди лісовому фонду і навколишньому природному середовищу загалом, або містить реальну загрозу її спричинення, за яке законодавством передбачено застосування заходів адміністративного впливу» [2, с. 23].

Особливості адміністративної відповідальності за порушення лісового законодавства полягають у наступному: застосовується лише за вчинення лісового адміністративного правопорушення; визначена у нормах права; притягнення до відповідальності здійснюється уповноваженими державними органами та посадовими особами; реалізується у відповідних процесуальних формах; заходом впливу має бути адміністративне стягнення; пов'язана з примусом, з негативними для правопорушника наслідками.

Адміністративні правопорушення в сфері охорони природи, використання природних ресурсів, охорони культурної спадщини закріплені у главі 7 Кодексу України про адміністративні правопорушення [3]. Так, адміністративна відповідальність застосовується за вчинення наступних адміністративних правопорушень в галузі охорони, захисту, використання та відтворення лісів: ст. 63 (незаконне використання земель державного лісового фонду), ст. 65 (незаконна порубка, пошкодження та знищення лісових культур і молодняка), ст. 65–1 (знищення або пошкодження полезахисних лісових смуг та захисних лісових насаджень), ст. 66 (знищення або пошкодження підросту в лісах) та інші.

Слід зазначити, що нині Україна має законодавство про адміністративні правопорушення у сфері лісових відносин, створене ще за радянських часів. Зміни, які вносилися до Кодексу України про адміністративні правопорушення за роки незалежності були не суттєвими і здебільшого стосувалися збільшення розмірів адміністративних штрафів. А більше ніж за 20 років незалежності України система управлінських і організаційних відносин у лісовій галузі зазнала змін, що є причиною недоліків при застосуванні відповідальності за адміністративні правопорушення у сфері лісових відносин. Можна виділити такі недоліки: застаріла термінологія норм. Наприклад, чинна ст. 63 Кодексу

України про адміністративні правопорушення передбачас відповідальність за незаконне використання земель державного лісового фонду. Проте, такого поняття як «землі державного лісового фонду» немає, натомість діє поняття «землі лісогосподарського призначення» відповідно до чинної редакції Лісового та Земельного кодексів України. Цей термін зустрічається і у ст. 69 та ст. 74 Кодексу України про адміністративні правопорушення. Ще одним прикладом може слугувати ст. 64 Кодексу України про адміністративні правопорушення, яка визначає відповідальність за порушення встановленого порядку використання лісосічного фонду. Проте такого поняття як «лісосічний фонд» у законодавстві немає. Те саме можна сказати і про ст. 67 Кодексу України про адміністративні правопорушення, де використовується поняття «ордер» [3]. Ця термінологія залишилася з радянського лісового права. До них можна віднести також низький розмір штрафів за правопорушення. В законодавстві зазначаються ті штрафи, які наразі не відповідають завданій шкоді. Санкції статей у лісовій галузі не переглядалися з 1997 року і на сьогодні, з урахуванням інфляції, не відповідають економічним реаліям. Виходячи з вищевикладеного, вважаємо за необхідне внесення відповідних змін та здійснити комплексне оновлення Кодексу України про адміністративні правопорушення в сфері охорони, захисту і використання лісів та земель лісогосподарського призначення, з метою їх більш ефективного захисту та використання.

Список використаних джерел

1. Лісовий кодекс України від 21 січня 1994 року // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 17. – Ст. 99 в редакції Закону № 3404-IV від 8 лютого 2006 року // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 21. – Ст. 170.
2. Марфіна Н. В. Адміністративна відповідальність за порушення лісового законодавства : автореферат дис... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Н. В. Марфіна; Нац. аграрний університет. – К., 2007. – 30 с.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення : затверджений Законом Української РСР від 7 грудня 1984 року // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – Додаток до № 51. – Ст. 1122.